

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Informatio quaedam succinta & brevis (sed Politica tantum) ratione praetensae cuiusdam declarationis, quam ii qui Augustanam confessionem sequuntur, Imperatorem Ferdinandum, faelicissima ...

Unbekannt

[o.O.], 1564

[urn:nbn:de:hbz:5:1-288121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:5:1-288121)

Informatio quædam succincta & brevis (sed
Politica tantum) ratione prætenſæ cuiusdam de-
clarationis , quam ii qui Auguſtanam confeſſionem
ſequuntur , Imperatorem Ferdinandum , foeliciffima
recordationis , ſuper conſtitutione pacatæ religionis , die
25 Septemb. Anno 1555 Auguſtæ Vindelicorum edi-
tam dediſſe aſſerunt .

Nouit SACRA CÆSAREA MAIESTAS , & uniuerſi ſacri Imperij
Romani Ordines , quantas turbas , miſerias , afflictiones et calamitates , diſ-
cordia illa religionis annis ſuperioribus in Germania exorta , patriæ huic
nobiliffimæ pepererit & attulerit , quantum quoq; ſapius per uaria media
Colloquiorum , communicationes , et alios Imperij Ordinum tractatus inſu-
datum fuerit , tam periculofa diſſidia , quæ maximis regnis et Impe-
rijs aliquoties excidijs cauſas præbuerunt , competentibus medijs compone-
re , et in concordiam adducere , quod tamen hætenus procul dubio ex
maxima diuinæ clementiæ offenſione impetrari non potuit .

Quanta poſtea ſemper diligentia & ſtudio hoc unum Electores , cæteri-
que principes et ordines , qui Auguſtanæ confeſſionis religionem profeſſi ſunt ,
apud Imperatorem , et ſtatuſ Catholicoſ egerint , ſollicitauerint et urſe-
rint , quò in ſuis ditionibus , abolita Eccleſiaſtica poteſtate , Auguſtanæ
confeſſionis religionis exercitium , ſine Cæſareæ Maiestatis quoq; impe-
dimento , illis liberè concederetur , quò conſcientijs eorum in tranquillo
poſitis , uera pax , concordia , in Germania plantata , etiam hoc me-
dio melius corroborata , foelicius florere et conſeruari poſſit .

Inde factum eſt , quod conſtitutio quædam Anno 1555 in comitijs
Auguſtanis per Romanorum Regem Ferdinandum , tunc temporis
Caroli quinti Imperatoris uices gerentem Principes Electores et
reli-

reliquos Procures et Imperij Ordines, communi consensu sit
promulgata, qua inter cetera statuitur, usq; ad futuram amicitiam
et Christianam uera religionis concordiam et compositionem
Augustana confessionis, sua religionis exercitium, suspensa Iurisdic-
tione et potestate Ecclesiastica, quam alias Archiepiscopi et Episcopi
eorum ditionibus exercere consueuerunt, relinquere debere. Aequa
quoq; utriq; parti potestas data, aut hanc in suis dominis secu-
laribus religionem retinere, uel ea mutata, alteram suscipere et in-
ducere. Quod magis etiam hac licentia Ordinibus Augustana Con-
fessionis certior, indubitata, et securior reddatur, Romanus Rex Fer-
dinandus ex plenitudine potestatis, ab Imperatore Carolo accepta, et
potestate, qua eandem constitutionem utpote uiolatam, multis seculis
observationem introductam, ex plenitudine potestatis tollere, abrogare,
eiusq; uel limitatione aut declaratione aliqua prauiudicare uel derogare
possit, libenter sese abdicauit.

Cui pro indubitabili asseueratione hac quoq; clausula annexa fuit
ne aliquo beneficio, si quod in prauiudicium saepe dictae constitutionis
concessum et acceptatum foret, in posterum uti liceret, uel super
intra uel extra iudicia processus decerni uel iudicari deberetur.

Nec difficilis est ratio, in cuius partis fauorem et instantiam
tam sollicita et anxiosa clausularum prouisio facta fuerit: sciebant equidem
Aduersarij in suis ditionibus temporalibus ab antiquo religionis et
catholicae cultum floruisse, et eius rerumq; Ecclesiasticarum adminis-
trationem post summum Pontificem ad summos Archiepiscopos & Episcopos
pertinuisse.

Sciebant Imperatorem Carolum et Regem Ferdinandum eandem
et religionem profiteri, et suis Maiestatibus ex officio Imperiali inuen-
tere, eandem tueri, Ecclesiae, Archiepiscopis et Episcopis suum iam per
tot secula exercitum ius et Iurisdictionem Ecclesiasticam conseruare.
Hac uero Constitutione et certe huiusmodi diuoribus clausulis

cata religionis, religionem et fidem catholicam cum tanto pietatis zelo
ab optimis Imperatoribus cultam, a suis detractionibus exterminari, Jus &
Jurisdictionem Ecclesiasticorum abrogari, eorumque emolumenta
consueti imminui. Quis igitur dubitare audeat eos solos, et tam
rursum clausularum provisione, ne quid pro restituenda auita religione,
pro recuperando Ecclesiasticorum iure profugato, uel ab Imperato-
ribus motu proprio statueretur, uel aequitate suadente a statibus
Catholicis impetraretur.

Ordines catholici certe huiusmodi uel mitioribus uel durioribus clau-
sulis & provisionibus non indiguerunt, multo minus petierunt: Immo
a tota constitutione immunes & illasos relinqui multis uotis optassent:
cum Ecclesiastici secularibus, & iuribus suis nunquam quicquam de-
trahere tentarint, sed sua inueterata iura saltem conseruare deside-
rauerint. Jam uero factas, & postquam in eas esset utrobique consensum,
contra literam & sensum earum aliquid tentare, bonae fidei in-
conueniens & contrarium esse putauerunt, sibique firmissime persuasum
habebant, Augustanae Confessionis ordines, de his quae hac constitu-
tione impetrassent, & suis limitibus fore contentos, neque in contrarium
quicquam molituros esse in posterum. Nemini enim dubium esse
potest, quod si fas esse existimatum fuisset, dictam Constitutionem
tantis laboribus paratam eludere uel frustrari, statim Ecclesiasti-
corum causam, si pro recuperatione amicorum solliciti, et Imperatoribus
super constitutione declaratiue uel dispositiue aliqua molesti fuissent,
maiori inniti & militare aequitate & fauore, quam Adversariorum
Qui non sua tueri, sed in aliorum quoque messem falcem sua immittere
magisque prouos & promptos Imperatores iri ad conseruandam eam rel-
igionem, cuius uirtute Imperium Romanum in Germanos translatum,
& ab omnibus praedecessoribus suis Germanis Imperatoribus fidelissime
exculta et custodita fuerit, opem ferre, quam noua alicui religioni, praeter
extorta pacta in subuersionem auitae pietatis nouas uires & robur addere.
Sed praeter omnem opinionem circiter triennium scriptura quaedam

Declarationis uel potius constitutionis Summa.

Redificatam fuisse: Nempe in posterum fas non esse Ecclesiasticis

typis excusa, & Declarationis nomine, quæ à Ferdinando Imperatore præsepe dictam constitutionem pacatæ religionis, una die prius nempe 24 Septembris Anno 1555. edita, sit inscripta circumfertur & diuulgatur, cuius hæc forma est: Ferdinandum declarasse uel potius constitui se, & tandem Declarationem à Statibus Ecclesiasticis suos subditos Imperiales à noua religionis antiquam et catholicam reuocandi, uel nouæ religionis, quam Augustanæ Confessionis appellant, exercitium, cum obseruatione ueteris catholice religionis, in suis oppidis & pagis commutare. Fuit hoc scriptum ad Catholicos quosdam ordines relatum: Sed eius, tanquam hominis alicui male sani, commenti & fementi nulla habita ratio.

Interim tamen accedit, quod ante menses nonnullos, in celebri quorundam paucorum tamen Procerum utriusque religionis conuentu, in forma iuramenti originalis sigillati & subscripti produceretur in ea forma, quæ huic formationi præfixa est: Sigillum quidem & Subscriptio Imperatoris Ferdinandi fuisse apparebat, sed ænita & approbata non fuit. Petebatur autem ab ijs, qui Augustanam Confessionem profitebantur, ut eandem scripturam quæ præteritam Imperatoris Ferdinandi Declarationem continebat, Catholici quoque præsentibus approbarent, ratificarent, & negotio cuidam Imperij primario addi & inseri haberentur.

Cui tamen rei nouæ, incognitæ, inauditæ, omnino nulli, & tam præiudiciali ut Proceres Catholici paucissimi numero præsentibus astipularentur, nullo modo induci potuerunt, rationibus euidentibus et iussissimis, quare id facere non possent nec deberent, in medium adductis, nihil dubitantes, quin Status Confessionis Augustanæ ijs contenti, dubium hac de re in posterum nullum essent mori.

Sed quia sæpe dicta præterita declaratio, denuo præter spem in qua reuocatur, & in memorabile religionis Catholice, & ordinum Imperij eam retinent & colunt, detrimentum.

uerge uidetur, ne ea res priusquam recte intelligatur, sinistram alicui opinionem
pareret, uisum fuit incautas, quod minus sibi imponi paterentur, de quibusdam
ut sequitur, praeuocare, et de rei ueritate informare.

Sicere grauius aliquid in Augustana Confessionis status, uel factum exagge-
rare, unam uel aliam religionem hoc loco iustificare, uel de aliqua earum
parte discere, uel constitutionem pacatae religionis in dubium uocare
uel misceptionem quoque super praetensa Declaratione sese intrinicare,
uel auctoritatem cuiusquam impugnare, uel ledere, omnino non intenditur,
quarum ratione quoque ordinum Catholicorum legatis et procuratoribus per
principales suos nulla potestas data est: sed huius causa qualitates, circū-
stantias, quam breuissimis uerbis aperire et ostendere, praesentis erit
propositi, de quo solenniter protestatur.

Primo omnium nemo ambigit in Constitutionem ab Imperij ordinibus
tam Ecclesiasticis quam secularibus esse consensum, eam supra me-
moratis clausulis esse firmatam, ab Imperatore ratificatam Augu-
sta Vindelicorum Anno 1. 5. 55. die 25 Septemb. Et sic una die
post datam praetensam Declarationem publicatam esse. Clausulis autem
Derogatorie, cuius supra saepe facta est mentio, hac sunt uerba formalia:
Quod contra dictam constitutionem pacatae religionis nulla Declaratio,
uel aliquid aliud, quod eandem scilicet pacificationem impedire uel
mutare posset, non concedi, non impetrari, nec acceptari debeat:
Vel si concessum, impetratum uel acceptatum quid fuerit, Illud tamen
Sine iuribus et sine effectum esse neque eius ratione quicquam, siue
iudicialiter, siue extraiudicialiter aliter tractari uel diffiniri debet.
act.

Cum igitur ex supra diductis sit clarum et perspetum totam constituti-
tionem pacatæ religionis, ad rogatum et instantiam statuum Augustanæ con-
fessionis erectum et huiusmodi serijs, sollicitis et acutissimis clausu-
lis munitam fuisse, pro amplissimo sanè Augustanæ confessionis
emolumento: In grauissimum autem statuum Catholicorum dis-
pendium, nullo modo profecto aequum fuit, uel ullo colore defendi
poterit, illis ipsis Augustanæ Confessionis statibus ijs pacatis contra-
uenire, allegatam Declarationem impetrare, uel data, uti debuisse uel
debere, Quod ab hac parte tentatum quidem non est, et tamen si factu
esset, multo facilius, propter Imperatorum in religionem antiquam
propensionem impetrari, et impetratum rectius propter causam æqui-
tatem, ut supra abundè ostensum est, excusari potuisset.

Vult quoque Dispositio in constitutione pacatæ religionis eandem esse stabilem
in conditionatam, semper et perpetuò duraturam pacem, ad uerba for-
malia huc translata sese referendo. Si uero per assertam Declarationem,
talis in conditionata pax, aduersus tam seriam prohibitionem con-
ditionari, limitari et perforari contingeret, quia aliud consequi posset,
quam dictam constitutionem pacis paulatim arrosam, attritam, penitus
denique sublatam et profligatam iri, prioribus denique fricis sese ite-
rum inuoluere, noua parare dissidia, simultates plantare, odia ale-
re, amplissimam tandem omnibus exteris ante formidandam hanc
Prouinciā, quibuscumque uel fidelibus uel infidelibus potestatiuū diri-
piendam et dilaniandam exponere, et prostituere, pro ut Græcis olim, et
alijs præclaris prouincijs eadem de causa contigisse, eorum hodie subasti-
gemunt posteri. Ex quibus præmissis merito rectissime, et concludente
ipsa constitutione deciso contra hanc assertam Declarationem infertur
nempe nullarum esse uinū, nullius efficacie, et quod neq. in iudicio, uel
extra iudiciū allegari, uel alicuius momenti esse debeat.

Nullam præterea iustitiam proportionem habet ascripta illa Declaratio, nam cum nihil magis sit iustitiam proprium, quam ut in paribus causis pariter et equaliter utriusque parti administraretur: Augustana uero confessionis professoribus, uirtute pacificata religionis liberum sit in suis ditionibus in locum antiquæ religionis nouam inducere, ualde iniquum erit, per hæc declarationem Catholicos prohibere, nouam cum ueteri commutare.

Enormi enim iniquitate quis carere non posset, qui quod laudi sibi duceret, alteri in peccatum reputare uellet. Et absurdum sane foret Augustana Confessionis sectatores non contentos esse uelle, Ecclesiasticam suam legitimam potestatem et Iurisdictionem in suis prouincijs abrupisse, sed limites quoque transcendere, alienas terras inuadere, et ipsam legem dare et præscribere uelle in suis territorijs, a quibus in proprijs ab antiquo recipere tenebantur.

Alia quoque clausula pacificata religionis constitutio prohibet, ne status aliquis alterius status subditos, sub religionis specie, seu quouisque colore ad defectionem sollicitet, inobedientiam uel tumultus causam præbeat, nec in protectionem recipiat, per quam acquisitam sanctionem, in id totam ipsam pacificata religionis Constitutionem sola hæc prætexta Declaratio penitus frustraretur, et enauaretur.

Cum enim doctrina Catholica cupiditates diligentius cohibeat, et conscientias acrius constringat: Ea uero qua Confessionis Augustana nomen habet (quamuis et hoc nomine multa diuersissima hereses gaudere cupiant) magis laxet, et liberiores reddat conscientias, plausibilior in oculis hominum apparet: Sic fit, ut nimia licentia proteruius facti subditi, ad cuiuslibet doctrine faciliorem et plausibiliorem professionem, sine aliquo labore facile induci queant.

Cui igitur dubium esse potest, ciuitates, oppida, communitates, et priuatum quæque, si in molestioribus debita ab illis exigetur obedientia, si commerta aliquando coercerentur poena, aut si leui quoque multa commissorum nomine nonnunquam punirentur, Augustana confessionis religionem præsumptos, et gressus emittentes, quasi propter Religionis nouæ professionem grauibus aliquid in eos

statueretur, ad status Augustanę confessionis esse relativos, quę res maximis
perturbationibus ansam facillime præbere et grauissimis motibus causam
dare posset. Quid uero futurum esset, si subditi uel scriptis, uel clancularijs
in susurrationibus tentarentur, ut ad antiquę religionis desertionem sollici-
tarentur, ut et iam liberum sibi esse, modo ad ea ex mandato Dei sese teneri,
peruersis persuasionibus inducerentur, uerbis declarare uel comprobare ne-
cessum non, cum hoc ipsum Gallia et Belgia magnis suis doloribus et cala-
mitatibus testatum omnibus faciat.

Neq; hoc casu lege aliqua provideri posse credendum est, ne a statibus Augusta-
nana confessionis, alio quam hoc religionis casu subueniatur. Cum fa-
cillimum foret, cuiuslibet sua causa colorem aliquem afferre, et pretextu
religionis malitiam suam obuiare, quemadmodum exempli minime
obscuris comprobari possit: Vbi dum Catholici Magistratus cognitionem
suspectam allegarent subditi, ipsi uero Magistratus aduersa parti cog-
nitionem nunquam permittere scellent. Cui igitur dubium foret subditos
ex aduersa partis fauoribus ad grauiorem rebellionem et desertionem, in
ceterorum omnium scandalum et exemplum colla erecturos, neq; defuturo
ros interim qui suorum uehementia incitati, patrocinia eorum se uelut
suscipere sibi persuadere, et sic publicam tranquillitatem facillime turbare,
et dulcissimā hanc patriam, cum Catholici ordines se omnino con-
ciliari et opprimi uix passuri essent, extremis periculis abijcere possent.

Fundamento quoq; et ratione caret, quod a quibusdam allegatur
Augustana confessionis religionem sacris scripturis et uerbo Dei meliorem
quam Catholicam. (quam plerumq; in contemptum papisticam appetat)
Conuenire propterea hoc quoq; fauore gaudere debeat. Item dum esse
Catholicorum subditi a confessionis Augustana professione, quam
totis uiginti, triginta quadragintaue annis usurparint, iam primum
auelli.

Primum enim constantissime negatum, & contrarium iustissime assertum fuit
semper. Sed cum hoc scripto, de religione hac uel alia disserere, uel terminos Con-
stitutionis pacatæ religionis Recedere non sit animus, sufficiat hoc loco iam dictam
pacatæ religionis legem allegare, quæ paribus fauoribus utramque religionem
complectitur. Cum alias religioni antiquæ tot seculis comprobata prænoua
huic doctrinæ ante annos non ita multos inuictæ, & per sæpe allegatam
Constitutionem tollerare, omnes merito prærogatiua debentur.

Leuius secundum est, quam quod solutione multa indigeat, eodemque argu-
mento Adversarij mala suæ opinionis optime conuincuntur: qui si iniquum
putabunt Catholicorum subditos ab ea religione quam sibi à uicinti, uel triginta
annis sumptuerunt iniuria reuocari, multo iniquius cum suis subditis agi fateantur,
& indicent necesse est, quos à religione tali, Orbi christiano totæ centenis annis
communi arcere, eamque à suis territorijs profligare non dubitant.

Sed urgebit forsan quispiam, hanc Declarationem à Catholicis minus rectè
impugnari, cum secundum eiusdem tenorem tandem postea ratificauerint.
Non tamen difficilis est replicatio, quod ea facilitate, qua tota narratio effecta est,
hæc & alia plura quoque apponi potuissent. In comitijs Imperialibus hæc consue-
tudo semper obseruata fuit, ut quæ ad omnes pertinerent, communi tracta-
rentur consilio mutui etiam consensus, quæ publicè uolitura constituta essent, par-
tim subscriptione, uel sigillatione comprobarentur, quemadmodum in promulga-
tione dictæ constitutionis pacis factum est. Sic rationi quoque consonum, & pri-
oribus observationibus conforme fuisset, tandem rem ipsam solui modis: quibus
ligata fuerat, aliquos saltem secundum antiquum Imperatorum morem, nomina
aliqua testium, qui actu interfuissent, præsentæ declarationis Instrumenta
inseri debuissent.

Cuius enim adeo supinus, qui persuaderi sibi patitur tanti momenti Catholice
ita periculosa, & aduersa parti plausibilem, tam solenni constitutione firmata
ita de facile fuisse retractatam, & a Catholicis admissam: Vel tam pium
sanctae conscientiae Imperatorem Ferdinandum, sua prius spontanea abdicatio
& renuntiationi, ut habet vnde solus illis, & tam expresse & serie promissum
ut in & solus illis tam temere contrahere uoluisse.

Indubitatum hoc est, in conuentibus & consiliis publicis hanc Declarationem
a Catholicis neque tractatam, neque in eum consensum, imo ne eius mentionem
auditam esse, pauci & uiginti tantum anni ab eo tempore effluxerunt, & tunc
nemo Catholicorum Statuum, uel tunc absentium oratorum aliquis ab aduersa
parte qui consenserint, nec nominari, multo minus probari poterit. Acta Con-
sistorum in protocollis ea de re nulla: Conceptum. Cui uocant nullum: Vtrum
uerum sint ex literis, uel si iuste sint illi qui sua importuna obreptione quidquam
Imperatorem eas, contra Constitutionis prohibitionem extorserunt, quales rationes
sint Deo Opt: Max: & suae conscientiae reddiduri, uiderunt. Domino Reo, & tunc
mando Ecclesiastici status cum reliquis Catholicis ordinibus, & suis tunc ad
dicta comitia deputatis Consiliariis, quorum aliqui & iam sunt praesentes,
securissima conscientia testatum facere possunt, sibi de tali asserita
Declaratione totis illis diebus, quibus pius Ferdinandus in uicinis esset, nihil
quicquam constituisse, multo minus in eam consensisse.

Porro huius male allegatae Declarationis nullitas, ex ipsius contextu
& forma pulchre colligitur, satisq; aperte deprehenditur, quod ex subse-
quentibus capitulis clare ostenditur.

Primo post principium narratur, omnes Catholicos Ordines huic conatui
obstisse; Ferè ad finem statim post declarationem factam, non dicitur
omnes Status Catholicos, sed Ecclesiasticos tantum status consensisse in-
nuitur. Cum tamen, etiamsi uerum esset, quod expresse negatur, Ec-
clesiastici tantum quod communi omnium consensu sancitum erat, non
infringere, nec ceteris Catholicis Ordinibus, inter quos fuerunt eo tem-
pore Archiduces Austria, Duces Lotharingie, Bauariae, dux Brunsvi-
censis, Clivia Dux, Ioannes Palatinus Bauariae dux, moderni Elec-
toris parens, quo tempore nec ipse Elector Fridericus Comes Palatinus
à religione catholica alienus erat, Marchiones Badae et alij Comites
Barones, nobiles et ciuitates amplissimae, quorum nulla fit mentio,
adeoq; toto Catholicorum corpori et ordini, sua priuata actione prae-
iudicare non potuissent.

Secundo, quod ex Datis ipsius constitutionis pacata religionis et al-
legatae declarationis deprehenditur, dictam Declarationem tanquam Ac-
cessorium una die, contra rerum ordinem & naturam, antiquiorem
esse re declarata et principali, quod absurdum certe foret, filiam
matre seniore affirmare.

Tertio clarum est, quodsi dicta declaratio à Ferdinando facta, et postea
in eam à Catholicis consensum fuisset, quid quaso obstare potuisset,
quod non reliquae dispositioni et capitalis pacis fuisset adiuncta
constitutioni tam solenni inserta, simulq; publicata, ut omnib; quod
omnes ligaret, innotescere potuisset: maxime uero cum uno die ante
constitutionem principalem concepta uideatur. Neq; tam oscitantes
hoc loco fuissent Aduersarij, qui tanto studio & diligentia principale
urserunt, et hanc tam plausibilem Clausulam constitutioni inseri
neglexissent, cum facile intelligerent, hoc modo à uarijs suspicionibus
et impugnationib; hanc Declarationem priuatam non fore immu-
nem

Quarto: Imparitas styli consueti in constitutionibus & recessibus Impe-
rialibus

Imperialibus, imbecillitatem huius Declarationis non parum arguit. Nam ubi alias in dispositionibus et imperij sanctionibus Electorum, caterorumque principum, praelatorum, comitum, & Civitatum fit mentio, qui tanquam Episcopi et Archiepiscopi summo solum Pontifici subijciantur, tanquam Electores vero et Principes ratione poralium regaliū, Caesaris imperium agnoscant.

Quinto: quod asserta Declaratio nunquam publicata, sed de ea, promulgata constitutionis pacata religionis, et per totos Divi Ferdinandi dies, altissimum semper fuit silentium, ipsumque documentum Imperij Cancellaria conservatum, sed in alio quodam insolito loco occultum delituit, et post viginti fere annos demum quibusdam monachis Fuldensis rebellibus subditis contra eiusdem Abbatis religionis principem patefactum fuit.

In Comitibus Ratissponensibus Anno 1557 de hac Declaratione nulla facta fuit mentio. Cum Francofurti Anno 1558 Carolus quintus frater Ferdinando Imperium resignaret, et tunc acceptanti Ferdinando Constitutio pacata Religionis iuranda proponeretur, de hac Declaratione verbum nullum factum fuit. Anno 1559 in Comitibus Augustanis quibus Ferdinandus adfuit, & gravissimae de causa religionis moverentur quaestiones, ab adversa parte varij modi libertandae religionis proponerentur, ne dicta quidem Declaratio allegata fuit, sed reliqua quae utpote constitutioni generali contraria petita, & statibus Catholicis constanter negata, et ab eodem Ferdinando verbo & scripto repudiata fuerunt.

In electione et coronatione moderni Imperatoris Maximiliani, Anno 1550 Francofurti. Cum et sua Maestas Constitutionem pacificae religionis iuramento firmaret, de hac Declaratione, quae si iusta fuisset, merito suo principali coniungi debebat, praesente Ferdinando nihil tentatum fuit.

Ex quibus non obscurè colligitur, sæpe dictam Declarationem Cesari
Ferdinandi titulo frustra insignitam, ad eius conspectum, dum
vivere, prodire nunquam ausam fuisse. Quemadmodum et postea
in Comitibus Augustanis Anno 1566. Et postremis illis spirensibus Anno
1570 suis tenebris obvoluta latitavit.

Quamobrem diligenter monendi erunt utriusque religionis ordines, ne
dum tanta sollicitudine & diligentia, inita, promissa, sancita, &
iurata pacta et foedera eludere et frustrari patiuntur, laudatissi-
mæ huius provinciae existimationem, dignitatem et auctoritatem
quæ ob singularem fidem, constantiam & integritatem, prae-
cipuam laudem semper obtinuit, apud vicinas nationes in dubi-
tationem, et in posterum cum dedecore periclitari faciant.

Possent hæc multo latius extendi, et apertius declarari, insuper
et his varij casus subiungi, quibus aliquot Archiepiscopatus, Epi-
scopatus, amplissima monasteria, post et contra constitutionem
pacatæ religionis, occupati, oppressi: reliqui autem status
Catholici gravissimè lasi sunt, & quotidie lacerantur. Super
sedendum tamen iam ex gravibus causis existimatum est, &
quod hac vice, ea de quibus incautiores allegata Declarationis
causa monendi erant, quam brevissimè perstrinxisse sufficiat.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]